

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ
УНІВЕРСИТЕТ ТУШІЇ (Вітербо, Італія)
МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКИЙ ЦЕНТР З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОШИРЕННЯ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ
(Cirder, Вітербо, Італія)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА (Познань, Польща)
ДОСЛІДНИЦЬКА ГРУПА З ПИТАНЬ РІЗНОМАНІТНОСТІ, РІВНОСТІ ТА (РЕ)ІНТЕГРАЦІЇ
(Познань, Польща)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДІАПРОСТОРУ: ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ

Київ–Вітербо
2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF JOURNALISM
UNIVERSITY OF TUSCIA (VITERBO, ITALY)
INTERDEPARTMENTAL CENTER FOR RESEARCH AND DIFFUSION
OF RENEWABLE ENERGY (CIRDER, VITERBO, ITALY)
ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY (Poznań, Poland)
RESEARCH GROUP ON DIVERSITY, EQUALITY, AND (RE)INTEGRATION (Poznań, Poland)

CURRENT ISSUES OF MEDIA SPACE BOOK OF ABSTRACTS

Kyiv-Viterbo
2025

ISBN 9788890336188

УДК 007:304:070

Рецензенти:

Володимир Садівничий, д-р. наук із соц. комунік., проф. факультету іноземної філології та соціальних комунікацій Сумського державного університету
Алессандро Бокколіні, доцент факультету гуманітарних наук, комунікації та туризму
Університету Тушії

**Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту журналістики
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 16 від 6 травня 2025 р.).**

Редакційна колегія:

Юрій Бондар, канд. політ. наук, проф., директор ННІЖ
Анастасія Волобуєва, канд. наук із соц. комунік., доц.
Олена Грозна, асист.
Ірина Євдокименко, канд. наук із соц. комунік., доц.
Петро Катеринич, д-р філософії, асист.
Богдана Носова, канд. наук із соц. комунік., доц.
Олексій Ситник, канд. наук із соц. комунік., доц.
Андреа Колантоні, д-р філософії, доцент Університету Тушії, Вітербо, Італія
Леонардо Б'янкіні, д-р філософії, асистент Університету Тушії, Вітербо, Італія
Валеріо Ді Стефано, д-р філософії, Адміністративний менеджер CREA
– Дослідницького центру лісового господарства та деревини Ради
сільськогосподарських досліджень та аналізу економіки сільського господарства
Міністерства сільського господарства, продовольчого суверенітету та лісів Італії,
Рим, Італія

**Актуальні проблеми медіапростору: зб. доп. наук.-практ. конф. / упоряд. Ю. Бондар,
А. Волобуєва, Б. Носова. Київ–Вітербо, 2025. 480 с.**

У збірнику подано матеріали учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми медіапростору», яка відбулася в рамках Днів науки в Навчально-науковому інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка 17 квітня 2025 року.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та оригінальність інформації, коректність цитування наукових джерел і посилання на них.

Викладені погляди не відображають і не представляють думки членів редакційної колегії, рецензентів та Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

© Колектив авторів, 2025

© ННІЖ КНУ імені Тараса Шевченка, 2025

© Університет Тушії, Вітербо, Італія, 2025

ISBN 978-889-033-618-8

UDC 007:304:070

Reviewers:

Volodymyr Sadivnychi, Doctor of Sciences in Social Communications, Professor, Faculty of Foreign Philology and Social Communications, Sumy State University
Alessandro Bocolini, Ph.D., Associate Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy

**Recommended for publication by the Academic Senate of the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Minutes No. 16 dated May 6, 2025).**

Editorial Board:

Yurii Bondar, Ph.D., Professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Anastasiia Volobueva, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Olena Hrozna, Assistant Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Iryna Yevdokymenko, Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Petro Katerynych, Ph.D., Assistant Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Bogdana Nosova, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Oleksii Sytnyk, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Andrea Colantoni, Ph.D., Associate Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy
Leonardo Bianchini, Ph.D., Assistant Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy
Valerio Di Stefano, Ph.D., Administrative Manager, CREA – Research Center for Forestry and Wood of the Council for Agricultural Research and Analysis of Agricultural Economics of the Ministry of Agriculture, Food Sovereignty and Forests of Italy, Rome, Italy

Current Issues of Media Space: Book of Abstracts (2025). Edited by Yu. Bondar, A. Volobueva, B. Nosova. Kyiv-Viterbo. 480 p.

This Book of Abstracts is a collection of selected academic papers presented at the VII International Scientific and Practical Conferences «Current Issues of Media Space» at the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv on April 17, 2025 in the frame of the Days of Science and in collaboration with the University of Tuscia.

The academic papers are published in the author's wording. The authors of the papers are fully responsible for the reliability and originality of the information, the correctness of the citation of scientific sources and references to them.

The views presented are those of authors and do not reflect or represent the views of the Editorial Board Members, Reviewers or the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

© Group of Authors, 2025

© Educational and Scientific Institute of Journalism,

Галина Вишневська, ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	378
Зоряна Годунок, РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА В ПІДТРИМЦІ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ГІПЕРЛОКАЛЬНОГО МЕДІА «РАЙОН.ОСТРОГ»)	380
Ірина Грабовець, Олена Приходько, ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯТИВНОМУ ВПЛИВУ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ	383
Василь Загороднюк, ЖИТЛОВІ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНИЙ КОНЦЕПТ	385
Євгенія Задорожна, СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНА ЖУРНАЛІСТИКА У ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	388
Любов Конюхова, ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИРЕКТИВНОЇ ІЛЛОКУЦІЇ В РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ	390
Олексій Костюченко, РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВИСВІТЛЕННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ: ЦІННІСНО-ЕТИЧНИЙ ВИМІР	392
Юлія Мельнікова, ДЕБАТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	395
Олена Мельникова-Курганова, КОНЦЕПТ СВОБОДИ СЛОВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЛОКАДИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	397
Павло Мірошніченко, ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ В МЕДІЙНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ПРИФРОНТОВОГО ЗАПОРІЖЖЯ	399
Оксана Одаренко, ВИКЛИКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	402
Тетяна Решетука, Кушнір Оксана, ДИТЯЧА ПРОБЛЕМАТИКА В ОНЛАЙН-ВИДАННІ «20 ХВИЛИН – НОВИНИ ТЕРНОПОЛЯ» НА ЧЕТВЕРТОМУ РОЦІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	404
Галина Синоруб, Олеся Мединська, БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ЖУРНАЛІСТІВ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	406
Андрій Соломахін, Ірина Гайдаєнко, СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ МОВІ ВОРОЖНЕЧІ ЩОДО ВПО У ТІКТОК	411
Лілія Шутяк, ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ОНЛАЙН-МЕДІА «ШПАЛЬТА»	414

Галина Вишневська,кандидатка філологічних наук
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХІСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Українська мова є одним із провідних засобів формування українського національного характеру, а також є носієм історичних, культурних та духовних цінностей, які передаються з покоління до покоління. Реалії чітко демонструють, що мова є символом суверенітету, адже у контексті сучасних подій українська набуває особливого статусу, а її офіційне визнання, підтримка держави та захист закріплюють суверенність країни й сприяють єдності. Мета запропонованої розвідки полягає в актуалізації значення української мови та висвітленні унікальності соціально-правової журналістики як дієвого інструмента її захисту та популяризації. Запропонована мета передбачає з'ясування таких завдань:

1. обґрунтувати роль мови у формуванні національної ідентичності;
2. з'ясувати специфіку соціально-правової журналістики;
3. проаналізувати шляхи та інструменти, що сприяють популяризації української мови та захисту мовних прав.

Питання ролі української мови як чинника формування ідентичності ставало предметом студій багатьох науковців минулих століть (П. Житецький, М. Максимович, І. Огієнко, О. Потебня), акцентують на ньому і сучасні лінгвісти (І. Бабій, М. Криськів, Л. Струганець, О. Тележкіна та ін.).

«Поняття «національна ідентичність» у сучасних реаліях піддається значним змінам через глобалізаційні процеси, цифровізацію, а також соціально-політичні події, такі як військові конфлікти або суспільні трансформації» [1]. Так, у розвідці «Важливість та збереження української мови під час війни» О. Коваленко стверджує, що розмовляючи українською «віддаємо шану та повагу всім тим, хто боровся за Україну протягом багатьох років нашої історії, тому що для них мова була ідентифікатором нас як окремо нації. Своєю мовою ми створюємо нову культурну спадщину...» [3].

У питаннях ідентичності архіважливим чинником виступає мовна політика, а також її вплив на суспільство. Стаття 2 Закону України «Завдання державної мовної політики» постулює: «Державна мовна політика в Україні має своїм завданням регулювання суспільних відносин у сфері всебічного розвитку і вживання української як державної, регіональних мов або мов меншин та інших мов, якими користується населення країни в державному, економічному, політичному і громадському житті, міжособовому та міжнародному спілкуванні, охорону конституційних прав громадян у цій сфері, виховання шанобливого ставлення до національної гідності людини, її мови і культури, зміцнення єдності українського суспільства» [2].

Державна політика у сфері мови впливає на культурне розмаїття, формує суспільні погляди на її важливість і може або сприяти її розвитку, або, навпаки,

пригнічувати. Популяризація української мови сприяє об'єднанню суспільства, а також виконує функцію ментальної «оборони» від агресивних інформаційних впливів ззовні, консолідації та протистоянні пропаганді. Так, захист права людини на рідну мову, її популяризація чи використання можуть стати складовою соціально-правозахисної журналістики.

Саме журналісти є посередниками між громадськістю та владою, сигналізуючи про порушення мовних прав. У статті «Соціальна та правозахисна журналістика: питання становлення та розвитку в Україні» автори наголошують: «Медійники є не лише спостерігачами певної проблеми, але й можуть бути співучасниками у формуванні стратегії для реалізації змін у конкретній ситуації» [4, с. 85]. Детально аналізують та проводять розрізнення понять соціальна та правозахисна журналістика, приходячи до висновку, що в Україні починається розвиток соціально-правозахисного виду медіадіяльності [4, с. 90]. Аспекти соціально-правозахисної журналістики систематизуємо у інфографіці (Рис.1). У сучасних реаліях спостерігаємо значні відмінності між традиційними та новими медіа в умовах війни. Журналісти приділяють багато часу правозахисній тематиці: висвітлення порушень прав людини, воєнних злочинів, проблем ВПО, а також мають приймати різні виклики: безпека, цензура, фейки, етичні дилеми та под.

Формування мовної свідомості крізь призму соціально-правозахисної журналістики вбачаємо у таких факторах:

1. Етичні та правові аспекти висвітлення мовного питання в умовах війни.
2. Правозахисні журналістські проєкти для популяризації української мови.
3. Подкасти, блоги, влоги, стріми як засоби швидкого поширення мовних та правозахисних матеріалів.
4. Співпраця з організаціями та державними установами в інформаційно-правовій сфері.

Соціально-правозахисна журналістика

Рисунок 1. Аспекти соціально-правозахисної журналістики

5. Активізація волонтерських правозахисних ініціатив підтримки рідної мови.
6. Освітні та культурні ініціативи задля відновлення, розвитку та збагачення української мови.
7. Міжнародне та національне правове регулювання поширення інформації під час війни.

Отже, в умовах щоденних кризових викликів, рекомендуємо захищати та популяризувати рідну мову, вдосконалювати практики соціально-правової журналістики для формування стійкої мовної позиції, зміцнювати статус й роль української на усіх можливих аудиторних майданчиках України та світу.

Список використаних джерел

1. Вишневська Г., Голинська М., Марцінковська І., Фармагей Ж. Педагогічні аспекти формування ідентичності здобувача освіти (під час проходження практики). Актуальні питання практичної підготовки майбутніх фахівців: матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль : Вектор, 2024. С. 76–86.
2. Закон України. Завдання державної мовної політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text> (дата звернення: 29.03.2025).
3. Коваленко О. Важливість та збереження української мови під час війни. Мовно-літературознавчий контекст у сучасному освітньому просторі : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (16 квітня 2024 року, м. Житомир). URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/40129> (дата звернення: 27.03.2025).
4. Соціальна та правозахисна журналістика. Права людини в медіаосвіті та медіадіяльності в Україні. Права людини в медіаосвіті та медіадіяльності в Україні : матеріали науково-практичної конференції. URL: <https://issuu.com/instituteofjournalism/docs/human> (дата звернення: 28.03.2025).

Зоряна Годунок,

кандидатка філологічних наук, доцентка
Національного університету «Острозька академія»

РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА В ПІДТРИМЦІ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ГІПЕРЛОКАЛЬНОГО МЕДІА «РАЙОН.ОСТРОГ»)

Регіональні медіа відіграють важливу роль у формуванні суспільної думки щодо певних соціальних груп, зокрема вони можуть стати чинником і підтримки соціальних ініціатив з реінтеграції ветеранів російсько-української війни в цивільне життя. Так, регіональні медіа мають значно тісніші зв'язки з місцевими спільнотами, отож, вони можуть враховувати місцеві особливості та контексти, включно з емоційними. Важливо, що функція таких медіа ніколи не обмежується суто інформуванням: вони здатні впливати на розв'язання певних суспільно-політичних, економічних, культурних чи будь-яких інших проблем, наприклад, через системне й послідовне формування громади як певної суспільної сили, яка може діяти соціально відповідально.

Військовослужбовці та ветерани війни є чутливими соціальними групами, що зумовлено кількома чинниками. По-перше, після тривалого перебування в зоні бойових дій у військовослужбовців можуть виникнути проблеми з адаптацією до